Ч. 262 (11.223) Львів, четвер 24. листопада 1927. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

По дорозі до польсько-радянської дружби.

Львів, 23 листопада 1927.

Трагічний інцидент убийства Войкова, що став був поперек на дорозі до здавна підготовлюваного польсько-радянського зближення, нині вже цілковито затертий і заметений новими виявами польсько-більшовицького братання на дипльоматичному фронті. І Польща і СРСР без сумніву потребують тепер, більше ніж колинебудь досі, політичної дружби, завершеної взаїмним пактом про неагресію. Нема сумніву, що шлях до такого пакту важкий і ще далекий, та всеж одна й друга сторона роблять все можливе в тому напрямі, щоби його прочистити від природних і штучних комплікаційних перешкод та по змозі скоротити.

Польща, точніше теперішній польський уряд, потребує пакту з ріжних причин господарської і політичної натури не тільки внутрішнього характеру, але й зовнішнього. Без гарантійного пакту про неагресію зі СРСР неможлива реалізація черлової ідеї Пілсудського про злуку Литви з Польщею, полишаючи на боці обставину, якаб це була злука: добровільна чи примусова? Литовська проблема стала нині для правлячих чинників незвичайно живою й актуальною і такою намагаються її зробити і в прилюдній польській опінії. Самозрозуміло, що без запоруки з боку СРСР про невтральність на випадок реалізації Польщею старої яґайлонської ідеї щодо Литви польські правлячі чинники на якийнебудь крок у тій справі не зваживаться. Він був би за ризиковний і в наслідках занадто небезпечний.

СРСР потребує пакту про неагресію з Польщею ще більше з уваги на внутрішні відносини, з уваги на невідкладну господарську відбудову, з уваги на незавершену політичну консолідацію союзної держави і найбільше з уваги на небезпечну та загрозу для комуністичної партії опозицію. Тому не треба дивуватися, чому теперішній польський посол у Москві Патек зазнає від комуністів спеціяльних почестей в часі своїх подорожей по Україні, по Кримі та по Кавказі. Всюди його витають радянські урядові чинники, всюди голосяться до нього на інтерв'ю представники монопольної більшовицької преси та з приємністю публікують миролюбиві енунціяції Патека про „найкращі польські намір" жити в згоді, дружбі та мирі зі СРСР.

Ще яскравіше виступають ці заходи більшовицької дипльоматії в напрямі прискорення пакту про неагресію з Польщею у самій Польщі, на терені якої унаглядніює їх своїм поведенням теперішній радянський посол у Варшаві Боґомолов. Зараз по вступленні в обовязки посла улаштував він у себе пресову конференцію з польськими журналістами. На ній виголосив експозе, в якому було дуже багато компліментів для Польщі, а ще більше запевнень про те, що СРСР ховає і вигріває під серцем самі лише миролюбиві, а до того найгорячіші мрії мало що не про вічний мир з польським народом і урядом. Угостивши польських журналістів чаєм, Боґомолов заявив, що в інтересах взаїмного, щирого радянсько-польського, зближення буде влаштовувати такі конференції частіше.

І дійсно на чергову конференцію не треба було довго ждати. Ось 16. ц. м. підписав посол Боґомолов у Варшаві договір про зворот польських культурних цінностей зі СРСР які там опинилися за давних царських часів. Цей договір є виконанням 11. артикулу рижського договору з 1921 р. між Польщею з одного, а СРСР і Україною з другого боку. Здавалось би нічого надзвичайного. А всеж цілий факт дав Боґомолову добру нагоду поновно заманіфестувати миролюбні тенденції СРСР відносно Польщі на польському терені, а польській пресі добру нагоду розреклямувати цілком реальні можливости та підготоване психічне підложа обох сторін до заключення пакту про неагресію між СРСР і Польщею. Боґомолов улаштував з тієї нагоди у себе конференцію з польськими журналістами, яка закінчилась обильним „чаєм". На конференції виголосив велику промову польська преса, зацитувала у ній Міцнавіть у польській мові, як подає кевича та не забув підкреслити,

„що умова ця (про зворот польських культурних цінностей) — це великий крок вперед на шляху до культурного зближення між СРСР і Польщею". „На мою думку — казав далі Боґомолов — незвичайно важним є налагодження взаїмних відносин між представниками науки, штуки і літератури обох країв в цілях взаїмного пізнання і виміни здобутків культури. Можу запевнити, що зі свого боку зроблю все, що можливе, щоби упевнити здійснення того важного завдання".

Вся польська, зокремаж санаційна преса, прикладає до того договору велику вагу і не щадить компліментів на адресу теперішнього радянського посла у Варшаві, бо по шести літах важких заходів у цій справі, аж він пішов, мовляв, на руку Польщі та повів справу так, що договір зреалізовано. Навязуючи-ж до пресової конференції у радянськім посольстві вся санаційна і півофіціяльна польська преса підкреслює, що сам договір без сумніву започаткує щирі культурні взаємини між Польщею і СРСР, а в наслідках приспішить заключення інших корисних договорів і реалізацію пакту про неагресію між обома сусідами. Нема сумніву, що до того воно йде і що обі сторони над тим інтензивно працюють.

Згаданий договір є виконанням одної постанови рижського трактату. Довгий час большевики не квапилися її реалізувати. Тепер зреалізували 11. артикул рижського договору тому, що в них назрів на те відповідний момент. Вони не хочуть мати напружених відносин з Польщею. Але є ще й інші постанови рижського договору, які зобовязалася виконувати Польща, а виконання яких цілком не обстоюють тепер більшовицькі дипльомати. Маємо на думці постанови про свободу національного і культурного розвитку для українців і білорусинів під Польщею. Про виконування тих постанов ні слиху ні диху. Не згадує їх у своїх енунціяціях перед польськими журналістами і Боґомолов, а не згадує тому, що не може псувати настрою полякам і не сміє нічим мутити з таким трудом підготовлюваного підложа для польсько-радянського пакту про неагресію, пакту, що повинен статися між іншим коштом передовсім українського і білоруського населення, коштом обмеження його національних і культурних прав під Польщею. Так то виглядає тепер правдива робота тих, що виписали на своїх прапорах між боєвими гаслами на першому місці: боротьба за права і визволення усіх поневолених.

Після ґенерального наступу.

„Санація" і „невдячні" жиди. — Заведені пляни і рахунки. — Нововременські теревені „Курер-а Поранн-ого". — Пепесівський гриб у „меншостевий" борщ. — Розмова голови УНДО. — „То було все?"

Після ґенерального наступу півофіціяльної преси на підготовлюваний виборчий бльок непольських народів, наступило деяке формальне відпруження. „Санаційні" органи, що продовжуючи лінію вшехпольської преси з 1922 р., сипнули барабанним вогнем найважчих погроз і натякнули на „консеквенції", побачили, що стругнули дурницю і почали робити відступ. Очевидно, найбільше заболіло „санаторів" становище „невдячних" жидів, бо з „ворогами держави", себ-то з іншими непольськими народами, а головно з українцями і білорусами „санація" не потребує церемонитися. Але жиди, ті „невдячні" жиди, що вганяють за такими марними річами, як мандати, просто гаракірі роблять всій „меншостевій" політиці теперішнього уряду, ну, і славної польської демократії. Уряд і польська демократія, яка завтра стане підпорою уряду, так гарно розплянували собі „меншостеву" політику, поділивши, розділивши і покляснфікувавши „меншости", а тут — маєш Гандзю книш! — всі непольські народи єднаються у виборчий бльок і готові ще урвати кільканацять мандатів „санації" і великодушній демократії та в будучому соймі стати силою, з якою мусітиме рахуватися уряд і польські партії, що досі ставилися до непольського представництва з висот єдинорішаючих володарів, не звертаючи найменшої уваги на домагання „чужоплемінних" представників.

Признаємо, це може боліти і тривожити. Бо й справді, чи на те „найкращі" уми польської правиці й лівиці мозолилися над кривульками виборчої ординації і над викрутасами виборчої ґеометрії, щоби те все частинно зневтралізував бльок непольських народів? Чи на те ведено політику „divide et impera", щоби побачити виборче обєднання тих народів, не зважаючи на деяку неґармонійність їх ширших політичних інтересів та питань економічних, а подекуди і культурних? Чи за те бубнено і [illegible] при допомозі всіх засобів пропаґанди про заспокоєння всіх потреб „меншостей", щоби тепер знову зявилася примара „шіснацятки", яка наглядно нівелює всі „успіхи" пропаґанди? Признаємо, це може боліти, з приводу цього можуть польських політиків навіть чорти брати. Але „est modus in rebus". Але тактика залякування і погроз вказує на зеленоватість варшавських політичних голов, на примітивність їх способу думання. Виступ півофіціяльних органів був вискоком Пилипа з конопель.

До становища „Епок-и" і „Глос-у Правди" приєднався ще й суботішній „Курер Поранни" в передовиці „Листа ворогів держави і виборча тактика сіоністів". Суть тієї статті аналогічна до поглядів двох попередніх „санаційних" органів, тільки форма не така визивающо нахабна. Головною метою цього третього органу варшавської „санації" відірвати жидів від бльоку, бо — мовляв — жиди у всіх державах є елементом доосереднім. Жиди не повинні йти в одному виборчому бльоку з іншими непольськими народами, бо „уряд є в руках маршалка Пілсудського", а польський шовінізм є підкошений.

„Національна політика уряду приступила до далекосяглих праць над ствердженням у практиці адміністраційній, шкільній і господарській, що річпосполита є опікункою і охоронителькою для всіх своїх горожан без ріжниці мови й віроісповідання, що сповняють у відношенні до неї свої обовязки державної вірности і солідарности".

Державна вірність і солідарність є передумовою „всіх привілеїв державного співжиття"(?!). Хто того не виповнює, той є у стані боротьби з державою і викликує проти себе боротьбу держави всіми засобами. Хто стоїть на незалежницькій плятформі, той не повинен старатися добувати мандатів,

„бо цілкий польський незалежник ніколи не старався добути мандату до законодатних тіл Росії і Німеччини, лишаючи ту ролю тим угодовим політикам своєї національности, які рішилися приняти у своїх діланнях і виступах умови леґалістичного й льоялістичного співжиття на основах накиненої державности".

Отже українським чи білоруським незалежникам не личить кандидувати до польського сойму, бо польські незалежники не пхаються до законодатних установ Росії й Німеччини. Мовляв, беріть собі приклад з польських незалежників, одночасно витворюючи свої леґалістичні і льоялістичні ґрупи. Але на тому ще не кінець. „Меншостеві аґітатори" не кермуються чистотою своїх побудів.

„Занадто помітний їх звязок із закордонною пропаґандою, обчисленою якщо не безпосередньо на розбір нашої держави, то щонайменше на відірвання від неї цілих провінцій, не для обдарування їх волею, але для приєднання їх до свого сталу посідання і до накинення їм своєї влади, що далеко менше признає громадянську волю і духову відрубність, ніж це робить Польща, або навіть змагаючу довести до перевороту й анархії для заведення диктатури узурпаторів, що погорджують всіма основами ґуманітарної цивілізації. Організування в Польщі протидержавних ділань і виступів серед чужонаціональних аґітаторів занадто наглядно користає з гойности чужинних рук, щоби ми не мали повних підстав до пересвідчення, що кермуючі й приказодавчі осередки роботи містяться поза границями нашої держави і на нашому ґрунті є ведені лише типовими аґентурам чужих і ворожих сил".

Зайвим було би продовжувати цю відроджену у Варшаві нововременську „фільософію" санаційних Меншікових. Вже й так ясною є їх мета. відтягнути жидів від бльоку, "едопустити відповідного німецького представництва (зогляду на розсіяність німців) та здавити українців і білорусів як „протидержавний елемент". Ясно, що в світлі цих „бльогородних" намірів великої ваги набирає справа виборчого бльоку всіх непольських народів.

Пепесівському „Роботнік-ові" теж не подобається „меншостевий"

бльок. Але йому не личить користуватися погромно-репресійними аргументами. Як „соціялісти" (по суті соціялісти-націоналісти) вони мають інші аргументи з трафаретної скарбниці соціялізму.

„І ми є — пишуть польські соціял-націоналісти — противниками такого бльоку. Уважаємо його проявом націоналізму в овочем націоналістичної політики — так жидівської, української, німецької і білоруської, як і польської. Сам факт повстання бльоку заострює національні відносини, надає виборам штучно перебільшене (?!) тавро національної боротьби. Осуджуємо тактику п. Ґрінбавма й німецьких націоналістів, готових творців думки про бльок. Але одночасно стверджуємо, що „потравневий" уряд не вмів направду рушити з місця проблеми національних меншостей в Польщі, не говорячи вже про недостачу яких-небудь поважних спроб дійсної її розвязки. Проти чого мусимо категорично застерегтися, — то проти методи „залякування" і „тероризовання". Польська демократія не має з тими методами безумовно нічого спільного. Статті „санаційних" щоденників наскрізь нагадують виступи „Двугрошувки" в 1922 р. А наслідок можуть дати якраз протилежний замірам. Погрозами впливається на боягузів і лайдаків, на нікого більше".

В справі бльоку непольських народів і поведінки „санаторів" у відношенні до нього висловився в розмові з представником „Епок-и" також голова Українського Нац.-Дем. Обєднання — д-р Дмитро Левицький. Зреферуймо спершу те, що подає „Епока" з 20. п. м. Отже д-р Дм. Левицький зазначив, що бльоку ще не заключено в остаточній формі. Є ще труднощі, головно між жидами. Участь чи неучасть в ньому галицьких сіоністів не буде мати рішаючого значіння, бо українці, живучи у Сх. Галичині суцільною масою, не потребують підтримки жидів, тільки навпаки. Поза групою п. Райха є ще й інші галицько-жидівські групи, які бажають взяти участь в бльоку. Через відсутність сіоністичної групи п. Райха бльок не втратив би свого характеру. Без бльоку загрожує жидам утрата кількох мандатів.

На запит, чи правдою є, що українці бажають при допомозі жидівських голосів перевести свого кандидата у Львові, відповів д-р Дм. Левицький:

„Безумовно — так. Якщо бльок буде заключений, то квестія не підлягатиме для нас ніякій дискусії. Є прецінь достаточно ясна..."

А на замітку, що на українську пропозицію не годиться п. Райх, зазначив д-р Дм. Левицький:

„Здається, що ми теж маємо якийсь голос у тій справі. З нашого боку є дуже великі труднощі саме з групою п. Райха".

Що торкається німців, то д-р Дм. Левицький зазначив, що коли обчислення виявлять, що німцям належиться один мандат з Галичини, то його одержать. Українці рахують на 35 до 45 мандатів з вибору, не маючи наміру нікому відступати своїх мандатів. На випадок вступлення до бльоку, УНДО бажало би найтися в ньому в радикалами, Сел. Союзом і соціялістами.

На запит про наслідки процесу Шварцбарта — відповів д-р Дм. Левицький:

„Наші відносини є ще напружені. Відгомони процесу про вбивство Петлюри зберігаються ще в умах. Але з огляду на те, що український селянин не є антисемітом, то виснення йому нашої участи в бльоку з жидами до часу виборів не було би неможливістю".

Під кінець розмови представник „Епок-и" запитав іще д-ра Дм. Левицького, чи він робив які кроки, щоби перед приступленням до бльоку порозум'тися з урядом(?!), на що одержав коротку відповідь: Ні!

„То було все" — кінчає представник органу Партії Праці. Ні, то не було все, бо більшу частину думок і поглядів, висловлених провідником найбільшої української партії пропустила редакція.

Перш усього п. голова звернув був увагу на те, що поширюванні поголоски про зміну відносин на Зах. Україні є звичайними дешевенькими фантазіями. По суті нічого не змінилося. „А прецінь будується мости після повені", — зазначив розмовець. „Чи думаєте, що будовою мостів можна розвязати українське питання" — запитав д-р Дм. Левицький. Далі п. голова звернув увагу на політичну зрілість українського селянства, зазначуючи, що ніде в Европі селянство не є таке зріле і свідоме, як саме у нас. Тільки в ігнорантській польській пресі товчуться казки про „темне українське хлопство". І провідники українського народу можуть робити тільки таку політику, яка йде по лінії змагань широких народніх мас. Всякі інсинуації на тему III. Інтернаціоналу чи інших „чужоземних впливів" є негідні шануючої себе преси. Вкінці зазначив д-р Дм. Левицький, що погрозами і заповідю терору українців ніхто не перелякає, бож це насущний хліб нашої дійсности.

Австрія й Альзасія.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 16. листопада 1927.

I.

В останніх кількох днях знов займають увагу французького громадянства дві справи одночасно, які зрештою незалежно від себе, повертаються на сторінки французької преси періодично — одна від версайського мира з 28. червня 1919 р., друга навіть ще від листопада 1918 р., себто від капітуляції німецьких армій і від тріюмфального входу французьких армій в освободжений Страсбурґ.

Перша справа — це справа злуки Австрії з Німеччиною, друга — справа боротьби проти альзаського автономізму. Події останніх днів знов і ще раз з черги заставляють французьку публику призадумуватися над цими справами.

Два чільні німецькі міністри, Маркс і Штреземан, поїхали на офіціяльні відвідини до Відня. Там їх витали чільні австрійські міністри, австрійська людність і преса як годі більше демонстраційно, святочно й сердечно. Виголошено промови в честь спільної культури, звеличувано сердечність і глибину спільних національних почувань, славлено „практичний ідеалізм" німецький, то що, але ні з одних уст, ні віденських ні берлінських, не пронеслася фраза, ні навіть згадка про злуку Австрії з Німеччиною. Банальність тих промов і відсутність найменшого натяку на „Anschluss" все таки не заспокоїли французів у їх побоюваннях німецько-австрійського єднання. Ще трохи, а дехто тут готовий би просто жалуватися, що віденські промови були такі „коректні" — коректні в змислі версайського і сен-жерменського мира. „Можливо, що це гірше від грімких заяв — міркує собі один з провідних націоналістичних ідеольоґів — бо віденські промови полишили по собі враження, що німці ні трохи не занепокоені та що їм навіть не спішно зі злукою; вони знають, що Австрія впаде їм наче зрілий овоч".

II.

„Наче зрілий овоч"! Себто, іншими словами, нова німецька соборність мала би здійснитися природним ходом подій, мирними комбінаціями і декляраціями, а не — як попередня, Бісмарківська, кровю і залізом. Можливо й невиключено, хоча й сумнівно, що нова Соборна Німеччина побачить світ шляхом якоїсь постанови Союза Народів або й односторонної німецько-австрійської заяви про єднання, проти якої Франція (ні Італія, ні Мала Антанта) з яких-небудь причин не будуть могти підняти війни. Вона дуже сумнівна — така мирна розвязка питання про Anschluss, одначе все таки вона теоретично бодай невиключена. Конець кінців навіть текст версайського мира допускає леґальну можливість такої розвязки: за згодою Союза Народів. І в цьому — ні на одну хвилину не вільно нам це забувати! — питання здійснення німецької соборности радикально і сущно ріжниться від питання соборности української. „В основі річи — пише нині париська Information — мировим способом Anschluss не може довершитися: або він буде ділом пруської армії, або його не буде". Information, бачимо, не вірить у можливість здійснення Соборної Німеччини безкровним шляхом, постановою Союза Народів; розуміємо її сумніви.

III.

Французький уряд закрив кілька ґазет, видаваних в Альзасії, альзасцями французькими горожанами, в німецькій мові, за те, що ґазети ці домагалися для Альзасії автономії в рамках французької держави. Французькі ґазети одним хором похвалюють уряд за це рішення, висловлюють жаль, що влада досі толерувала автономістичну пропаґанду, та клеймлять пропаґанду цю як зрадницьку супроти єдности і цілости французької батьківщини. Альзаські автономісти очевидно обурюються і протестують. Признаємось, що протести ці й обурення це не дуже нас зворушують. Дивуєтеся, чому? Ось чому:

Ті самі альзасці ґерманської раси й мови, котрі тепер обурюються проти урядового акту оборони традиційної французької єдности й цілости, ще недавно тому, перед війною, наповняли світ своєю пропаґандою проти рідної їм расою і мовою Німеччини, горяче піддержували у Франції приспане почування реваншу і поведінкою своєю сотворили одну з головних причин безприкладної різні 14 міліонів людей; ніщо не могло їх заспокоїти в рамках Німеччини — ні автономія, ні добробут, ніщо: вони хотіли обєднатись з французькою батьківщиною. А ледви вони осягнули здійснення свого ідеалу і опинилися у французькій республиці, а зараз-же вони, ті самі люди, розпочали тут таку саму пропаґанду проти Франції, як недавно ще проти Німеччини. Що воно таке — політичні примхи, політика настроїв, чи що?

Франція — не нинішня; ціла її внутрішня структура — централістична; можна сказати, що сама суть Франції — централізм. Не було би послідовної й невмолимої централістичної 1000-літньої політики капетинців, республик і Наполеонів, то й не було би французької нації й французької культури — того цвіту европейської духової культури, а був би якийсь західний Балкан у дванацяти ріжномовних державах, безсильних, культурно маловартних і собі взаїмно ворожих. Французька держава і нація — плід і вислів централізму; кому централізм не влад (а централістична медаль має свою, дуже прикру оборотну сторону), тому нема місця в рамках французької батьківщини. Відоме це не від нині, і не було це тайною і для альзасців. Чому отже вони, ґерманське племя, так дерлися до Франції? Щоб її розбити на 12 мов, чи автономічних держав? Аби визволити з-під Німеччини 2 міліони альзасців, 14 міліонів людей склало свої кости. А нині ті самі люди, ті самі політики, редактори, аґітатори нанново — тільки навідворот — розводять свою „визвольну" пропаґанду!

Кожна серіозна політична програма має свою льоґіку, кожна серіозна політична діяльність несе в собі знання реальних відносин, передбачування будучности, відповідальність за слова і діла. Альзасці до 1914 і 1918 рр. повинні і могли були знати, що роблять, коли юдили до війни і домагалися „єднання з французькою батьківщиною".

В. Левицький

Виборчий експеримент.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 16. листопада 1927.

У закордонній політиці — т. зв. литовська справа, у внутрішній — справа виборів до III. сойму, ось ті найбільш актуальні питання сьогоднішнього польського дня. Відома річ, що Литва, це лише маленька і дрібонька частинка великої проблеми, яка тяжить на цілій екзистенції Польщі: яка жде Польщу будуччина поміж великою Німеччиною і великою Росією?! А проте всі пречислені можливости розвязки затяжної польсько-німецької „дісгармонії" і всі можливости зміни плинних відносин на Сході Европи — це діло близчої або дальшої будуччини. Німецькою і російською недугами вічно затривожений цілий польський державний орґанізм, але Литва — це така трісочка, яка Польщі дошкулює уже, тепер, і Польща — всі це бачать і чують — всі способи передумує, як би цієї трісочки позбутися. Так і з виборами. Сойм давно вже став у Польщі лише одним моментом із складної проблеми державного устрою. Непевність і неясність долі і нинішнього і будучого сойму всупереч цілком проречистим і ясним постановам конституції, — навіть ще нині, коли чейже дні сойму на пальцях двох рук почислені і коли названий докладно день нових виборів (26. лютого 1928), — є найкращим доказом, що цілий державний устрій Польщі переживає нині крізу, якої висліду далеко ще не видно. Але можна зарешкувати один і другий декрет нпр. про кари на пресу, або непопулярний розпорядок якогось міністра нпр. про телефонічні мірники; можна ризикувати навіть ріжні „гопкі-кльопкі", як каже пос. Тугут, з управненнями законодатного тіла, по штудерному вигинаючи істнуючу букву конституції та всетаки на неї покликуючися. Однак навіть найсміливіші, вірніше кажучи: найлегкодушніші, реформатори здають собі либонь справу, що змінити з дня на день державного устрою не можна. Було публичною тайною, яку й ми в свій час реєстрували не викликаючи жадного її заперечення, що серед відповідей на модне питання „направи устрою", товклися за урядовими кулісами ріжні проєкти, м. і. і такі проєкти зміни виборчої ординації, які фактично горі дном перекидали основи демократичного парляментаризму, якими є 5-ти прикметникове виборче право. Але видно, що навіть цей, безумовно найсильніший із урядів, який колинебудь мала і буде мати Польща, навіть нинішній уряд таки видно слушно прийшов до пересвідчення, що небезпечно, дуже небезпечно є розпочинати устроєві експерименти ледви в півтора року після одної революції і ледва в пять літ після істнування першого виборного законодатного парляменту. І тому цю спріву відложено ad futurum а поки що рубом станула справа — виборів.

Очевидно, що після тих „гопок-кльоцок", які уряд робив із нинішнім парляментом, після тої поневірки і в тих зневаг, треба справді дуже сумніватися у високий ступінь пошани уряду для парляментаризму взагалі. І коли уряд не мав ані крихітки віри у вартість першого польського вибраного сойму, навпаки — був найглибше переконаний у його повній безвартности, то треба дуже сумніватися, чи має він велику віру у вартість сойму слідуючого. Відкіляб вона взялася? Чи в віри в спасенність методи півторарічної курації стусанами? Віри у будучий сойм уряд безумовно не має, бо не може її мати, бо не дозволяє її мати його в ґрунту інший погляд на ролю і завдання сойму, ніж його мають і виборці і посли... В цьому місці повашого твердження вираєники урядової думки роблять будлючке за-

...ствердження: „а це ще побачимо!" Іншими словами: акуж!...

Акуж вдасться! Експериментував уряд досі вкл. з чисто експериментальною „революцією без консеквенцій", експериментує і на далі. Вибори — це ... торговий експеримент, на який ... уряд, який чейже мусить ... робити і який чейже не може вічно ... в порожні, котрої не заповнить: ані фактична сила армії, ані навіть моральна сила голови республики, ... вимушені на соймі й у найбільшому (нині вже теж неможливому) ... на коротший чи довший час ... повновласти. Уряд іде на ... вибори, в приписаному конституцією речинці на основі досіль обов'язуючої виборчої ординації. Льогічно виходить, що уряд хоче дати вільну руку виборцям, хоче дати їм свобідну волю виявити свої настрої, своє політичне ..., а сам хоче залишитися (бодай ...) у ролі льояльного глядача. А... на жаль, так воно мабуть не є. День ... довідуємося про нові „крізи" в ... опозиційних польських політичних партіях і організаціях, ... центрових і лівих, інтелігентських, робітничих і селянських, про розколи і розламами, сецесії і знову навертання на старе партійне лоно, а в міру ... терміну виборів ця метушня ставатиме щораз гарячішою. У тих ... і сецесіях слідна вже певна ...: вони діються по певному траєкторії, такому яскравому, що сліпий ... руку, яка ними жермує. А по другому боці йде не менше гарячкова ... над заінлюванням до купи ... про-урядових елементів в якийсь ... виборчий „бльок". Уряд, який не ... у нинішньому соймі **жадної** партії, а поза соймом блідолиці ... витворами, яких не можна назвати ... лише завдяки їхній ав..., уряд, який зоружив проти ... наймогутнішу і націоналістичну (... Д. Е.) і селянсько-станову („Пяст" і „Визволення") і соціялістичну (П. П. С.) ..., і всі національні меншости, той ... зараз поставив собі метою **вилусувати з виборів урядову більшість!** Вже ..., що уряд не обмежує себе до ... безпристрасного глядача, лише активно вмішується у виборчий процес. ..., із яким це нині вже робить, на... дуже поважні рефлексії, які зводяться до дуже тривожного запиту: ... таке твориться, що це буде ... підчас самих виборів?!

... ствердити, що на цю тему ... серед ріжних польських політичних ... розмови — однаково невтішного характеру. Істнує загальний погляд, ... **треба бути приготованим на найрізніші несподіванки з боку урядових чинників підчас виборів**, такі несподіванки, ... були б образовані на лишення найбільш несимпатичних виборчих конкурентів і на попиранні — урядової лісти. ..., що уряд всетаки матиме на ... увазі тих „евентуальних" со... у слідуючому соймі, на яких — ... і нинішніх опозиціоністів — слід ... добросердно (бльок П. П. С. і „Визволення", що мав би стати базою будучого урядового „центро-ліва"). Але ... теж познаки, які кажуть твердити, що уряд тим безпардонніше буде ... з противниками, не записаними на лісту „евентуальних союзників".

В усякому разі істнують усі познаки, ... виборчий експеримент уряду буде ... Трохи ближче на цю тему ... разом.

І. Кедрин.

Для вшанування Ольги Кобилянської.

Вечір „Т-ва письменників і журналістів" ім. І. Франка" у Львові.

„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові війшлось дня 20-го ц. м. на Святочне Зібрання для вшанування 40-ліття літературної діяльности О. Кобилянської. Члени Товариства та запрохані гості у свобідній формі товариської гутірки, імпровізованих промов і споминів ділилися своїми враженнями та думками у звязку з особою та творами письменниці.

О. Кобилянська майже невідома галицькій суспільности як людина. Крім її творів наш загал не знає нічого про її діяльність. І це одна з головних причин, чому читачі творів Кобилянської зацікавлені кожною подробицею її життя більш, як іншими письменниками, яких мали змогу пізнати в їх приватному житті.

Голова Т-ва Василь Стефаник не міг на жаль, приїхати на свято, по причині недуги; він сильно прибитий останнім арештом своїх синів.

Вечір розпочав коротким словом заст. голови **Мих. Рудницький**, зупиняючись на одному питанню: на взаєминах між приватним життям письменника і його творчістю. Є письменники, яких приватне життя стає доповненням їх творчости, є такі, в яких творчість стає доповненням їх життя, інші, що мають відмежовані дві ці царини: літературної праці і своєї буденщини, ще інші, з яких одна є різким контрастом, а навіть повним запереченням другої. О. Кобилянська належить до тих письменників, яких твори не потрібують ніякого доповнення її приватним життям. Вона вся живе в них. Все її життя присвячене літературі. Її життєпис не має ніяких замітних подій і поодинокі його факти не кидають нового світла на її творчість. Кобилянська спалюється вся в огні, яким горить її любов для літератури.

З черги **Остап Луцький** ділився своїми особистими споминами про письменницю. Все життя Кобилянської — це довге, завзяте змагання за здійснення одної мрії її життя: стати письменницею. Важко уявити собі середовище, в якому письменниця мусіла боротись за такі первісні умовини освіти, як книжки та вивчення рідної мови. Кобилянська жила місяцями та роками самотно. Ніхто не підозрівав в її незвичайно скромному, тихому життї великої аристократки та чутливої артистки. Зустрічаючись із людьми в буденнім життї, вона не зраджувала нічим, що живе вічно в окремім світі уяви і що література — зміст її життя. Вона не нехтувала ніякою іншою буденною працею, немов би цим хотіла засвідчити, що вона не перестає бути жінкою, такою самою, як інші і що глибоко розуміє ролю жінки в рідні та суспільности. О. Луцький дуже подрібно переходив моменти першої знайомости Кобилянської з літературою, перших знайомостей з кількома одиницями, що заважили своїм впливом на тім, що вона почала писати рідною мовою і давав живу характеристику людини аристократично скромної. Ті, що не знають умовин буковинського життя, не в силі здати собі справи, який величезний вплив на його розвиток мала поява такої літературної сили, як Кобилянська.

Антін Крушельницький висловив зовсім оригінальний погляд на Кобилянську, підкреслюючи в розвитку її таланту момент, що вона вихована в першій мірі на чужій літературі і відірвана своїм життям від звязків із представниками тодішнього головного напрямку в нашій літературі: — реалізму. Саме цю відокремленість Кобилянської треба вважати незвичайно щасливим елементом для розвитку її таланту. Була небезпека, що вона могла підпасти під вплив чисто-реалістичної школи. Творчість Кобилянської в перших початках має т. самі ознаки доби Івана Нечуя-Левицького, що має їх у перших творах Л. Українка або Коцюбинський, які не проявляють ще тоді свого дійсного обличча. Щойно перенесені в чуже середовище вони проявляють ті прикмети свого таланту, що є найближчі їх індивідуальности і роблять їх „собою". Кобилянська стає представницею нового модерного напрямку в нашій літературі як авторка дрібних оповідань і мініатюр у „Покорі" та „До світа". Ця сторінка її творчости найбільше оригінальна та найцінніша.

Мілена Рудницька пробувала підійти до Кобилянської-письменниці зі становища жінки-феміністки й ілюструвала свій погляд на ідейні мотиви творчости ювилятки відповідними цитатами з її творів. При цьому полемізувала з деякими місцями промови О. Луцького.

•

На тему кинених кількох думок про творчість Кобилянської між зібраними виявилась цікава дискусія, що протягнулась до пізної ночі. Присутні підписали привіт, висланий до Чернівець і призначений на 26. п. м., день ювилею письменниці на Буковині, такого змісту:

ОЛЬЗІ КОБИЛЯНСЬКІЙ у 40-ліття літературної діяльности зібрані на вечорі „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" висловлюють свою найглибшу пошану в подиві для її праці в самотности та її боротьби за нову форму краси.

Ювилей академика Багалія.

З „Української Академії Наук" у Києві дістаємо таке повідомлення:

„В суботу 10-го грудня 1927 р. в 6-ій годині ввечері Українська Академія Наук святкує 70-ту річницю життя відомого українського вченого-історика, академика Дмитра Івановича Багалія, 4.. літ його професорської та півстоліття наукової його діяльности. Цей пам'ятний ювилей свого високозаслуженого дійсного члена, одного з основників Української Академії Наук, її першого Віцепрезидента, першого Голови Історично-Фільольогічного Відділу та Голови Комітету для заснування Всенародньої Бібліотеки України, відзначила Українська Академія Наук видавши окремий збірник наукових статтей у трьох томах під заголовком: „Ювилейний Збірник на пошану акад. Д. І. Багалія". Видання те й буде піднесено 10-го грудня ювилятові.

Привітні листи та телеграми треба надсилати на адресу: „Українська Академія Наук, Київ, вул. Короленка 54, Видавництво". Тудиж мають заздалегідь зголоситися окремі особи та делегації, що забажають виступити **в день ювилею з** устними привітаннями.

Члени Ювилейного Комітету:

акад. *В. І. Липський*, Президент Академії,
акад. *С. О. Єфремов*, Віце-Президент,
акад. *А. Е. Кримський*, Неодмінний секретар,
Секретар Комітету *М. З. Левченко*, **Завід. над Видавництвом.**

НОВІ ШК. КУРАТОРИ.

Варшава, 22. листопада 1927.

На останнім засіданні ради мін. апробовано внесення міністра освіти Добруцького в справі перс. змін на становищах кураторів. Львівський куратор **Рімер** перенесений в стан спочинку. Виленський куратор Ринєвич перенесений на становище лодзького куратора. Куратор у Білостоці Госьоровський перенесений на становище куратора в Бересті. **На становище львівського куратора покликаний буде теперішній куратор у Люблині Питляковський.**

ВИСТУПАЮТЬ ІЗ „ПЯСТА".

Варшава, 22. листопада 1927.

Пос. Беднарчик (з новотарґського округа) зголосив свое виступлення з клюбу „Пяста".

ЗМІНА ГРОШОВОГО УСТРОЮ В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 22. листопада 1927.

Зміна грошового устрою в Польщі зачнеться від стягнення з обігу 5-зол. державних білетів, емітованих у сумі 320 міл. зол. Часть тих білетів (140 міл.) **сконвертується на 5-золотові білети Банку Польського, других 140 міл. виб'ється в срібних 5-золотівках**, а дальших 40 міл. змінеться на ніклевий більон. Конверсія держ. білетів на банкові потреває 2—8 місяці. Рівночасно держ. монетарня зачинає чеканити срібні 5-золот., яких буде 28 міл.

МОНАРХІСТИЧНІ МАНІФЕСТАЦІЇ У ВІДНІ Й БУДАПЕШТІ.

Відень, 22. листопада 1927.

Пятнацяті роковини уродин бувш. наслідника престолу Отона (що припадали на 20. листопада дали привід до монархістичних маніфестацій в Австрії і Мадярщині. У Відні монарх. діяч бувш. полковник Вольф в однострої давньої австр. армії виголосив на сходах церкви Капуцинів (у якій відправлено святочне богослуження) промову; запевняв, що як Отон дійде до повнолітности, віде тріюмфально до Австрії як король австр.-мадярської держави. У Будапешті гр. Тіса у промові заявив між ін.: „Наш король, коли буде до цього приневолений, перейде море крови, яке залле весь світ, щоби збудити зі сну свій нарід".

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·25—8·87·57, **канадійський доляр** 8·85·00—8·86·00, **корони чеські** 0·26·00—0·26·5., **австрійський шілінг** 1·25·00—1·26·00, **рум. лея** 0·05·50—0·05·75, **французький франк** 0·34·5.—0·35·00, **швайцарський франк** 1·71·00—1·71·50, **англійський фунт** 43·25—43·50, **німецька марка** 2.11·95, **данціґський гульден** 1·7.·99, **червінець** 30·2.—31·00.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·00—42·50, 10 рублів рос. 46·80—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·50, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австр. 1·74—1·77, рублі рос. 2·.5—2·90, копійки за рубель 1·42—1·45.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46·50—47·50, пшениця селянська 45—4.·50, жито 37·25—38·25, ячмінь бровар. 38·00—40·00, ячмінь на мливо 34·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—34·00, овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, бараболі рафовані 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 40·00—50·00, горох півікторія 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·00—37·70, льон 35·00—36·50, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-проц. 81·50—82·50, мука пшенична 50-проц. 60·00—69·50, мука житня 65-проц. 59·00 гриcік кукуруда. 5.—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 2.·2. 2.·25, отруби пшеничні 25·25—26·50, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 265—295, мак синій 115—13., мак синій 170—180, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Свято на Сигнівці.** Сигнівка Белзка за городецькою рогачкою мала в неділю 20. п. м. велике свято: посвячення власного дому читальні „Просвіти". Радість сигнівчан з того приводу була тимбільша, що на це свято приходилося їм довго ждати і побороти немало перепон. Сигнівка, напівспольщена підльвівська оселя, довгі роки не могла якось піднестися з безодні темноти й духового упадку і щойно в останньому часі спромоглася на закупно власної хати для своєї читальні, в якій гуртуються всі кращі наші елементи. Заслуга тут у першій мірі теперішнього енергійного виділу, який придбав власний дім для читальні завдяки визначній матеріяльній і моральній допомові кількох громадян, головнож п. д-ра Василя Галяревича з Рогатина і д-ра Галяревича Стефана (мол.) із Сигнівки. Щойно тепер сигнівчани матимуть можність повести широку культурно-освітну працю між своїми односельчанами, бо досі недостача власної хати була тяжкою колодою у всіх почипах ідейних одиниць. Само свято мало такий хід: чину посвячення доверший о. парох Гаврилюк, що виголосив при цій нагоді підбадьорюючу промову-проповідь. Опісля промовляли пп.: Коропь, Ліщинський і ін. На святі були делегати наших культурно-освітніх, економічних та політичних установ зі Львова, яким сигнівчани складають сердечну подяку за участь у святі. Окрема подяка належиться п. Мих. Бочилюкові, п. Петр. Діликові і п. Ол. Семенчукові за жертвенну працю біля ремонту дому, що має стати нашою національною твердинею в цьому занедбаному, сильно спольонізованому куті.

— **Филя ревізій** розливається знову у Львові між українською студіюючою молодю, а також по деяких наших установах. Довідуємося, що у звязку з таємничим убивством студ. Гука переведено ревізії не тільки в Акад. Домі при вул. Супінського, але також в кооперативі „Червона Калина" і в ред. „Нового Часу" при вул. Руській. Дня 22. п. м. між год. 6—9 рано переведено ревізію в домі п-а Мулькевичів при вул. Кентшинського. Поліція питала за сином Карлом, який був хвилево виїхав і вернув саме в часі трусу домів. Переведено докладну ревізію у п. Карла Мулькевича, у студ. унів. Богдана Віливського і в інших двох льокаторів п-а Мулькевичів. По списанню протоколу агент поліції відійшов з нічим. — Повідомляють нас, що в полудне 22. п. м. явилася поліція вдруге в ред. „Нового Часу" й у видавництві „Червона Калина" для переведення повної ревізії.

— **Епископ-українець на Волині.** „Нарід" повідомляє, що на останньому засіданні св. синода у Варшаві постановлено на вакуючу катедру вікарного епископа на Волині іменувати епископа-українця.

— **Демонстрації підчас похоронів Йоффе.** Московські газети подають, що підчас похоронів більшовицького дипльомата Йоффе прийшло до небувалих демонстрацій опозиції. По промові Троцького, який заявив, що Йоффе боровся і вмер під знаменем Леніна і Маркса і закликав 10-тисячну товпу до присяги, що вона піде під тим самим знаменом до перемоги, товпа закричала: „Клянемося!" й устроїла бурливу овацію на честь присутніх вождів опозиції: Троцького, Зиновєва, Каменєва і Раковського. В товпі явно говорили, що Сталін і його прихильники довели Йоффе до самовбивства.

— **Заборона Освітнього Зїзду в Рівному.** Довідуємося, що польська адміністраційна влада заборонила без подання мотивів Освітній Зїзд, скликаний на день 20. ц. м. з приводу 10-ліття рівенської „Просвіти".

— **Примхи природи.** Погідна та лагідна осінь прислала на порахунок зиму, що навалила на нас несподівано гострим морозом. У всій Европі прийшла хвиля великої, передчасної студені. Метеорольоги ще не рішені, чи цей прихід зими вже остаточний, чи після морозів загляне ще відлига.

— **Бандитизм.** У Ролатичах, пов. Городок, найшли вбитого господаря Головку. — 12 разів караний львівський злодій Сокул, утікаючи вулицею з добичею, ножем пробивав собі шлях між публикою. — У Ришковій Волі, ярославського пов., два замасковані узброєні бандити напали на хату селянина Шифмана і постріливши його, взяли дві подушки. — У Коломиї судить доразовим судом небезпечного бандита Маркуса, який віддавна грабив із своєю шайкою довколичних селян.

— **Із людського звіринця.** У Станиславові мала поліція віднайти тайний дім сходин, удержуваний прихильниками маркіза де Саде. Є ними якийсь Горовіц, купець і Арбайт, що мають на совісти... — сензаційна преса каже — аж кількасот жінок. Важко уявити собі, щоби сотні жінок дали себе бити та мучити і ні одна з них так довго не пожалувалася. Хіба, що маємо до діла справді із садистками, яких слабу волю використовували хитрі „промисловці".

— **Рекорди.** Від 28-го п. м. себто з хвилини, коли дотеперішні посли варшавського сойму перестають бути послами, суд може пізвати 63 зпоміж них за нарушення ріжних законів. — Бурмистром Ченстохови, славної із чудотворної ікони, став... соціяліст Ярмулович. — Американська летунка Рут Ельдер, що перелетіла частину Атлянт. Океану, дістала анґажман до одного американського театру: 100 виступів по 1000 долярів. Чи вона буде в цьому театрі літати над головою, не пишуть. — Еспанська любовна трагедія виглядає так: якийсь підхорунжий у Сараґосі застрілив дівчину, яка не хотіла вийти замуж; цього йому було мало і підстрілив її маму, що не вміла намовити доньки до подружа. Тоді батько вбитої вбив підхорунжого ножем.

— **Смерть визначного масона.** До телеграфічної звістки про самовбивство великого майстра масонської льожі Райнольда Палермі додаємо такі подробиці: Палермі, що проводив льожею т. зв. шотляндського обряду, стояв в опозиції до офіціяльної масонської льожі, італійської що мала великий вплив на політичне життя Італії, завдяки Маццініому та Ґарібальдіому. Після фашистівського перевороту Палермі хотів увійти в порозуміння з Муссоліним і запропонував йому свої послуги. Муссоліні як ворог усякого масонства, не тільки відмовив, але і льожу розвязав. Товариші Палермія, Торіджіяні, заслали; Палермі не хотів зазнати його долі і за прикладом „арбітра елеґанціярум" Петронія, перерізав собі в ванні жили.

— **Смерть летуна.** Прийшли подробиці смерти капітана Грея, який осягнув рекорд висоти у стейті Теннесі. Знявшись на 40.000 стіп, відчув, що йому бракує віддиху. Не міг відчинити клапки при бальоні, бо щось у ній зіпсувалось. Пробував перерізати ножем опону бальона, але при цьому порізав ґумову руру, якою йшов кисень із віддихового апарату. Кисень відлетів, а Ґрей задушився.

— **Виклад без слова.** Відомий німецький мандрівник Шомбурґ, дослідник центральної Африки, ловець на льви, заповів у Марбурзі виклад: „Чоловік і звіря в пралісі". У мент, коли він увійшов на трибуну, його бувша жінка ввійшовши на салю, побила парасолькою жінку, що сиділа в першім ряді і почала бити кулаками прелеґента. Сміливий ловець, який убив у своїм життю неодного льва, налякався звичайної двоногої тигриці і втік із салі, сівши на авто. Виклад був цим скінчений, тільки його заголовок був трохи змінений.

— **Небезпечні панчохи.** Французький фаховий медичний журнал „Резю Медікаль" приносить статтю на тему небезпеки для здоровля від модних тепер шовкових панчіх. Цей орган твердить, що головно молоді дівчата між 15 і 20 роком дістають своєрідної шкірної недуги під впливом шовкових панчіх. Отже батьки, а навіть мужі, що маєте молоді жінки: не дозволяйте на шовкові панчохи в інтересі здоровля жінок!

— **Світова всячина.** У Берліні прийшло до бійки між комуністами і монархістами. Трьох ранених; 13 арештованих. — У Льондоні будують найбільший у світі авіяційний двірець. — У Відні підчас мячевих змагань між австр. і чехослов. командою прийшло до скандалу: частина публики почала кидати камінням на чехословацьких грачів. — Надзвичайний трибунал у Липську засудив якогось Ґензеля на 15 міс. за роздачу комуністичних проклямацій між жовнірами. — Бельґійський уряд зголосив свою димісію у звязку з непорозуміннями щодо реорганізації армії. — Радянські делеґати предложать на конференції роззброєння у Женеві новий плян всесвітнього розброєння. — Папський нунцій у Берліні, Пачеллі, має бути іменований кардиналом. — 4 англ. гідроплани, що ідуть до Австралії причалили до Каракі (Індія); вони ідуть через Сінґапур і тим-же шляхом вернуться до Англії. — Англ. парлямент відкинув законодатний проєкт робітн. партії про поширення обовязкової освіти до 15 р. життя. — У звязку із відомим меморіялом генер. аґента від репарацій Паркера, передбачують що будуть обмежувати скількість урядовців у Німеччині.

Театри.

„Кооперат. Український Театр" під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

23-го „Дні нашого життя", песа на 4 дії Л. Андреєва, в головній ролі з п. Кривицькою.

Початок 7·30 вечером.

Міський великий театр:

24-го „Паґаніні" оперетка Ф. Леґара.

Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новості":

21-го „Преміована краса", фарса Ястшембец-Залеського.

Початок 7·30 вечером.

Концерти:

23-го Російські балалаєчники. „Народний Дім". Нова програма. Білети раньше у Сайфарта, Академічна 6.

Кіна.

„Палас": „Остання любов насліднника престолу" (з життя російського царевича) в 10. діях, з Ліяною Гайд, Верном, Фріч і Шлєтовим.

„Лев": „Велич і нужда куртизани" на підставі Бальзака. Небавком: „У державі зеленого дракона" з Льон Чанеєм.

„Аполльо": „Зов моря", з Марією Малицькою, Мяром і Машинським. Варшавська фільма.

З театру.

(Театр Новості: „**Преміована краса**", комедія добрих людей у 3 діях В. Ястшембец-Залевського).

Це не комедія, а фарса. Писана по зразку французьких водевілів, яких головною метою є забавити глядача. Тема і провідна думка не грають ролі в таких песах. Всевладною дієвою особою стає сміх, — байдуже, чи вроджений комічною маскою, найдурнішим дотепом чи нежданою ситуацією, що межує із цирком.

„Преміована краса" є веселою сатирою на американські сензації. Сатирою на газетну рекляму, на американські кінові підприємства та на потребу бути ексцентричним, щоби видержати суперництво з контр-кандидатами у журналістиці і контр-кандидатами [illegible]. Ідея комедії зовсім дотепна і переведена з великим сценічним хистом. Глядач не нудьгує ні одної хвилини: від першої сцени пересувається перед його очима довга низка прекомічних типів, що попали у ще комічніші ситуації. Панянка з т. зв. доброго дому, що мріє про становище кінової „зорі"; агент від кінової фабрики що шукає такої „зорі" на шпальтах розписаного конкурсу краси і по всіх поверхах хмародерів; його суперник теж кіновий агент, бувший актор, що живе ще вічно своїми колишніми ролями, які пропонує анґажованим артистам; фанатична квакерка, що шукає за мужем, який є маревом її життя і найбільшим гріхом її совісти — кожний із цих типів викликував на салі щирий, безпретенсіональний реґіт. Автор не мав, здається, вищої мети: глядачі, що споділись по афіші чогось поважнішого, навряд сміялись би краще і провели би приємніше вечір, якби ця сатира звернула своє вістря проти якоїсь поважнішої суспільної хиби.

---

†

В 8-му річницю смерти сотника УГА.

Миколи Щуровеького

проф. української гімназії в Рогатині

відправиться

Заупокійне Богослуження

в четвер дня 24. ц. м. в год. 8-ій

[illegible]

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича: Зборів:

24. XI. Запорожець за Дунаєм.

До театру заанґажовано артистку Вл. Сорохову. Орхестра театру побільшена до 8 осіб під управою диригента п. Сарамач. — Режисер театру п. Сорока готує до постановки: „Катерину", „Аскольдову Могилу", „Гейшу" і „Пісні в Липах". 5-6

Українська Студентська Громада в Кракові. Згідно з оголошенням предсідника іспитової комісії Яґайлонського Університету в Кракові мають студенти III. р. фільос., що вибирають старий систем студій зголоситись до 25. ц. м. з поданням головного і побічного предмету. — *Виділ.*

На „Рідну Школу" зложили: Вп. Олександра Крушельницька, жена директора в Товмачи 80 зл. дол., уисканих з розпродажі речей по померших сестрах учительках бл. п. Олені і Ользі Дубиних. Гості присутні на прийняттю з нагоди імени директора Михайла Базлюка 51'70 зол. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 962

Загальні Збори Т-ва Українських Жінок в Стрию відбудуться дня 29. листопада 1927 — второк — в домівці Т-ва в год. 5. зглядно в год. 6. вечером. Порядок дня: 1. відчитання протоколу з попередних Заг. зборів, 2) звіт уступаючого виділу, 3) звіт контрольної комісії, 4) уділення абсолюторії уступаючому виділови, 5) вибір нового виділу, 6) внески і запити. — Марія Весоловська голова, Марія Залеська секретарка. 959

В Бережанах відбудеться в пятницю, дня 25. листопада ц. р. нарада всіх членів громадських рад Бережанщини в справі переведення шкільного плебісциту за українською школою. Початок в год. 1. пополудні.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІЛЯКІ РОБОТИ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВІЛЕРСЬКІ також перерібки найдбайливіше виконує, найстарша в краю фірма **Ю. Домбровський** насл. **Ю. Домбровський Л. Розважевський** Львів, Академічна 2., (Готель Жорж). Замовлення з провінції полагоджуємо негайно. 101 б) 19-?

ПОШУКУЮ бувших старшин СС. і полк. Рогульського, полк. Доманицького, сотн. Федіва Микулича, сотн. Кічуна, сотн. Думіна, поручн. Бойка, хор. Чорнія і хор. Масляну. Вище названих прошу ласкаво подати свої адреси, або хто знає де вони перебувають прошу подати мені до відома. Маю дуже важну справу для полагодження з ними. *E. Hrynewich 1537 W. Chicago Ave. Chicago Ill. U. S. America.* 936 2—2

РУТИНОВАНИЙ інструктор пошукує лекції. Обсяг шкіл обовязкових. Адресувати: Управа дібр Олїів п. вмісці. 952 2-2

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 36? 38—?

ДИВАНИ, хідники, портієри **фіранки**, меблеві матерії по фабричних цінах **ВАНК** площа Марійська 5. І поверх. 911 5—2?

КОРЕСПОНДЕНТІВ, аквізиторів, що мають широкі знайомости серед рільників негайно пошукується до праці. Варшава *Szczygla 3/5 Zumbach.* 960 1-4

ПАРОХ, старий віком, глядає помічника священика до парохії за доброю винагородою. Адреса: Адміністрація „Діла". 958 1-3

ІСПИТОВАНИЙ дяк з теноровим голосом, каваллєр пошукує посади. Уміє грати на фісгармонії та має власну фісгармонію. Михайло Симчишин дяк Чорнокінці великі. 961